

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT A MÍSTNĚ ZAKOTVENÉ UČENÍ

ŠUŽ

20
LET

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT

NEWSLETTER

ŘÍJEN 2026

ZAPOJENÉ ŠKOLY
2026/2027

PŘÍKLAD DOBRÉ
PRAXE

NAPLŇUJEME RVP
SKRZE ŠUŽ

MÍSTNĚ A
KOLEGIÁLNĚ V KHK

DOFINANCUJTE SVŮJ
PROJEKT

ÚVODNÍK

Milé čtenářky, milí čtenáři,
letos se do programu ŠUŽ zapojilo skoro 40 škol. Každá z nich má své místo a nápady, jak ho zlepšit. Někdy přitom vznikají projekty, které by **dospělé ani nenapadly**.

V Borové Ladě chtěli žáci kino. Díky **společnému přemýšlení, podpoře** knihovnice a **ochotě** jednoho ze zastupitelů se nápad proměnil ve skutečnost. Stačilo najít vhodnou místnost, sundat dekoraci ze zdi a pořídit projektor. Z obyčejného žákovského nápadu tak vzniklo něco, co může sloužit celé obci. **Právě v tom je síla ŠUŽ.**

Tento způsob učení má **své místo i v revidovaném RVP**. V tomto čísle se proto podíváme nejen na to, co se školám daří měnit, ale také na to, jak ŠUŽ pomáhá **naplňovat nové kurikulum**.

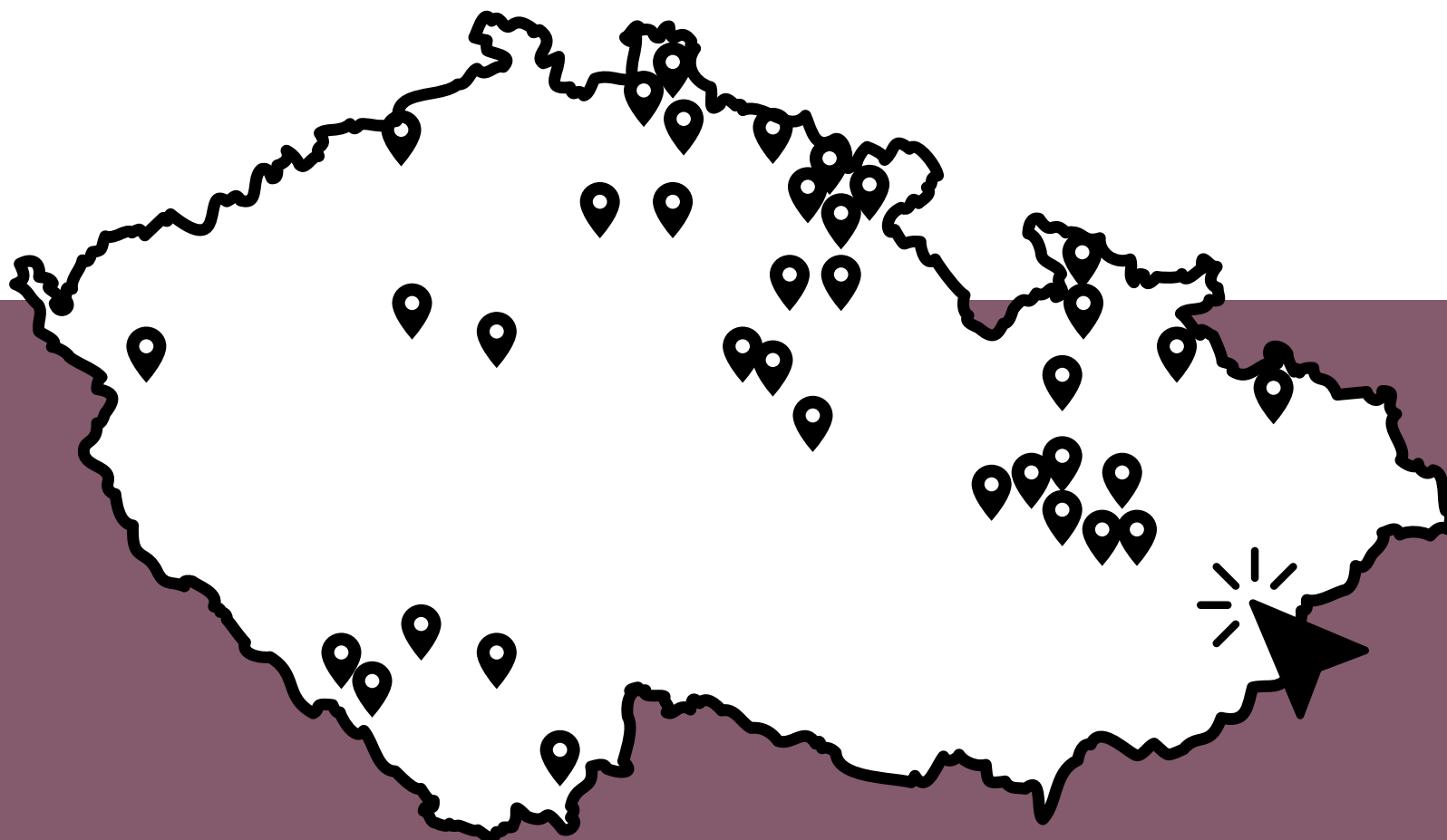

ELIŠKA HÁJKOVÁ

Středisko ekologické výchovy SEVER

Zapojené školy 2026 / 2027

V letošním školním roce se do programu Škola pro udržitelný život zapojilo 38 tříd, školních družin a kroužků z 36 míst napříč Českou republikou. Podívejte se, kde všude najdete v tomto školním roce ŠUŽku!

ŠUŽ na MŠ a ZŠ Borová Lada

Borovou Ladu najdete uprostřed šumavských lesů, nedaleko hranic s Německem. Rozhodně to ale není místo, kde dávají lišky dobrou noc. O tom svědčí i aktivita žáků a žákyň místní školy, kteří se pod vedením Mgr. Aleny Braunové zapojili do našeho programu ŠUŽ.

Na jaké problémy či příležitosti v obci se žáci v rámci programu ŠUŽ zaměřili?

Jednalo se zejména o prostředí a život v obci, o věci, které se přímo dotýkají dětí nebo, které denně vidí. Například potřeba opravit lavičky u dětského hřiště, pořídit koše se sáčky na psí exkrementy, zkrášlit prostor před místním obchodem vysázením květin, udržování pořádku v obci apod. Také je trápilo, že v obci chybí hřiště pro větší školáky, na stávajícím hřišti nejsou 2 basketbalové koše nebo v obchodě není možnost nakoupit školní potřeby a papírenské zboží. Zatoužili ale také po místním

kině nebo po prostoru, kde by se mohla odehrávat jejich vystoupení.

Do projektu se částečně zapojila celá škola, včetně školní družiny. V čem bylo zapojení celé školy přínosné?

Jsme malotřídní školou, kde celou řadu aktivit podnikáme společně. Žáci spolupracují celoročně v týmech napříč ročníky, a tak bylo přirozené, že se do mapování obce zapojí všichni. Následně vyřčené problémy se týkaly všech dětí, i těch mladších. Tak jak spolupracují děti, tak spolupracují u nás ve škole i dospělí. Realizaci našich cílů jsme si tedy rozdělili a paní

Výsadba květů před místním obchodem.

foto: Alena Braunová

vychovatelka se s účastníky družiny ujala výsadby květin před obchodem a péče o ně. A tak se do projektu zapojily opravdu všechny děti a jejich pocit sounáležitosti se ještě více prohloubil.

V rámci projektu se vám podařilo uskutečnit několik konkrétních změn v obci, včetně obnovení místního kina. Jak tento nápad vznikl a co všechno bylo potřeba udělat, aby se ho podařilo realizovat?

Mít kino v místě byl skutečně nápad žáků. A tak jsem jim vyprávěla, kde původní kino na obecním úřadě kdysi bylo. Začali jsme tedy společně přemýšlet, co vlastně takové kino potřebuje. A protože jsem zároveň v obci knihovnice, nabídla jsem dětem, že bych mohla promítat filmy ve společenské místnosti vedle knihovny, která se využívá pouze příležitostně. Původně jsme uvažovali i o plátně, ale nakonec stačilo ze zdi sundat dekoraci. Jeden ze zastupitelů při prezentaci nápadů se nabídl, že projektor koupí, což během pár dnů také udělal. Podařilo se mi v krátké době zaregistrovat kino na základní školu,

získat náležité licence i pohádku Princezna stokrát jinak a zaplatit ji ze získaných peněz z projektu. První promítání proběhlo na Den dětí a zúčastnilo se ho 38 diváků vybavených popcornem, dobrotami a pitím.

Co vám při spolupráci s obcí a dalšími partnery nejvíce pomohlo a co byste doporučila učitelům, kteří chtějí podobnou spolupráci navázat?

Určitě to bylo společné setkání dětí a dospělých, zapojení všech žáků, pedagogů a velké části rodičů. Také je skvěle vypracovaná metodika postupných kroků, zajímavých aktivit, pak úvodní školení všech paní učitelek v Horním Maršově a vedení jihočeskou koordinátorkou, p. Evou Bínovou.

Jak reagovali žáci, když zjistili, že jejich nápady mohou skutečně ovlivnit život v obci?

Zažívali pocit důležitosti, slávy, ale také odpovědnosti. Najednou si začali více všimát prostředí, kudy denně prochází, kde tráví volný

foto: Alena Braunová

foto: Alena Braunová

čas. Přemýšleli a stále přemýšlí, co lze v jejich okolí „vylepšit.“ Také pozorují, jak funguje to, co oni vymysleli a přichází s dalšími nápady.

Bylo někdy obtížné nechat rozhodování na žácích a nezasahovat do jejich plánů a jak jste k tomu přistupovala?

Samozřejmě. Najednou se naše role otočily. My již nerozhodujeme, neřídíme, ale nabízíme podporu. Stojíme v pozadí a pomáháme uskutečňovat jejich sny. A to pro nás učitele je úplně nová a docela těžká role.

Jaký moment z projektu byl pro vás obzvlášť zapamatovatelný?

Prezentace nápadů žáků na veřejnosti. Nevěřila bych na začátku projektu, kolik úsilí, vynalézavosti a odpovědnosti děti do setkání vloží. Připravily samy občerstvení, krásně se oblékly a profesionálně představily své záměry. Nebály se ani s dospělými diskutovat a následně si užít pocit vlastní důležitosti.

Co byste doporučila učitelům, kteří by chtěli se svými žáky prostřednictvím ŠUŽ také přispět k životu v obci?

Nebojte se a pusťte se do toho! Naslouchejte svým žákům a berte je vážně.

foto: Alena Braunová

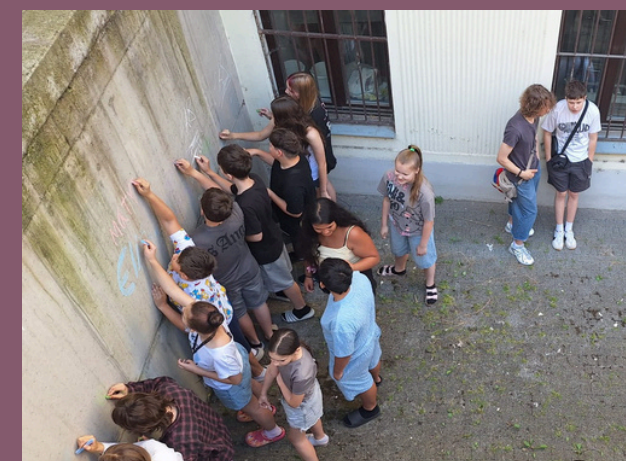
A mnoho dalších

Výsadba rostlin a stromů, údržba školní zahrady, plánování venkovní učebny, spolupráce s místním útlukem, kvízové dopoledne, umístění nového kontejneru, nová naučná stezka, projektové dny, komiks o historii obce či recyklovaná lavička. To je jen malá ukázka toho, co všechno se žákům a žákyním podařilo v rámci programu Škola pro udržitelný život v loňském školním roce uskutečnit.

A jaké to bylo?

V loňském školním roce se do programu Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) zapojilo celkem 37 skupin z 34 míst napříč Českou republikou. Díky učitelům a učitelkám, kteří se rozhodli dát svým žákům prostor aktivně se zapojit do dění kolem sebe, vznikly desítky malých i velkých projektů. Žáci si díky nim mohli vyzkoušet, že i oni mají možnost ovlivňovat své okolí, přispívat k pozitivním změnám a dívat se na místo, kde žijí, novými očima.

Děkujeme všem zapojeným pedagogům i žákům za jejich nadšení, nápady a energii, kterou věnovali realizaci svých projektů. Právě díky vám se program ŠUŽ proměňuje v konkrétní změny v místních komunitách.

Naplňujeme RVP skrze ŠUŽ

Jak může program Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) pomoci školám naplňovat revidovaný Rámcový vzdělávací program (RVP)? A které konkrétní očekávané výsledky učení mohou žáci prostřednictvím programu rozvíjet?

Program ŠUŽ staví na aktivním zapojení žáků do dění v místě, kde žijí. Žáci se učí vnímat potřeby svého okolí, hledat řešení skutečných problémů, spolupracovat s místní komunitou a přetvářet své nápady v konkrétní projekty. Právě tyto zkušenosti přirozeně přispívají k rozvoji řady kompetencí, na které klade důraz revidované RVP.

V našem novém článku ukazujeme také možnosti propojení programu se vzdělávacími oblastmi, průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi. Nezůstáváme přitom jen u teorie – v článku najdete také odkazy na konkrétní podpůrné aktivity a metodické materiály, které můžete využít při práci.

FUK

**FESTIVAL UMĚNÍ
A KREATIVITY
VE VZDĚLÁVÁNÍ**

2–19/11/2026

Místně a kolegiálně v KHK

V Královéhradeckém kraji se bude o místě učit kolegiálně a to rovnou na třech školách. S podporou Královéhradeckého kraje se tři základní školy zapojily do projektu, který začleňuje místně zakotvené učení do výuky formou mezipředmětové spolupráce a s pomocí metod kolegiální podpory.

Našimi hrdiny jsou pedagogové ze ZŠ Školní ve Vrchlabí, ZŠ Železnická v Jičíně a ZŠ Karlovka Nový Bydžov. Na svou misi se připravili na společném setkání všech tří škol, které proběhlo v září v Jičíně. Zapojení učitelé budou

tvořit učební celky různého rozsahu – společně si je naplánují, zrealizují a poté zreflektují. Týmy zahrnují i člena vedení školy. Podporovat je v tom budou odborní konzultanti z organizace SEVER. Těšíme se na vzniklé lekce a zkušenosti učitelů s tímto vzdělávacím přístupem.

 Královéhradecký kraj

OSLAVTE S NÁMI MEZINÁRODNÍ
DEN DEN UČITELŮ

20 % SLEVA

NA PRŮVODCE MÍSTNĚ
ZAKOTVENÝM UČENÍM

KOUPIT
KNIHU

Platí na objednávky uskutečněné do 31. 10. 2026

Dofinancujte svůj projekt

Hledáte způsoby, jak dofinancovat projekt v rámci programu ŠUŽ? Existuje několik možností, které vám pomohou dotáhnout nápady vašich žáků do konce.

Na webových stránkách Nadace Partnerství můžete během školního roku najít řadu grantových příležitostí, které se dobře doplňují s projekty realizovanými v rámci programu ŠUŽ. Podporu tak můžete získat například na výsadbu stromů, realizaci adaptačních opatření na změnu klimatu nebo obnovu a rozvoj školních zahrad.

Další příležitost k získání finanční podpory pro žákovské projekty nabízí program Správný start, který realizuje společnost Tesco ve spolupráci s NROS. Aktuální grantová výzva je otevřena až do 6. 11. 2026 a zapojit se do ní mohou neziskové organizace, školy i mateřské školy. Podporovaná témata, jako je předcházení plýtvání nebo rozvoj komunitních aktivit, se dobře propojují s projekty programu ŠUŽ.

Vydání tohoto newsletteru bylo podpořeno z projektu *Škola pro udržitelný život - rozvoj a nové výzvy dlouhodobého asistenčního programu pro školy*

Cílem projektu je posílit environmentální kompetence žáků, pedagogů, ale i místní samosprávy a dalších partnerů škol v městech a obcích a zapojit je do aktivit zaměřených na udržitelnost místa. Projekt přispěje k tomu, aby žáci i dospělí lépe porozuměli potřebám svého místa i širšího světa a aktivně se podíleli na tvorbě vizí, posilování místních hodnot a řešení problémů. Realizace 1. 9. 2025 – 31. 12. 2028

Ministerstvo
životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra
životního prostředí.

ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT A MÍSTNĚ ZAKOTVENÉ UČENÍ

NEWSLETTER | říjen 2026

Redakce: Eliška Hájková, Katarína Čižmárová

Editace: Katarína Čižmárová

Korektury: Silvie Kozlovská

Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.

Foto: archiv SEVERu (není-li uvedeno jinak)

